Aan de gemeenteraad van Haarlem
Ter attentie van Ben Nijman

Datum: 22 maart 2011
Onderwerp: klokkenluidersbrief 14 april 2010

Beste oud-collega's,

Naar aanleiding van de ontstane commotie rond de in eerste instantie aan mij gestuurde klokkenluidersbrief van 14 april 2010 over het stadskantoor voel ik de behoefte om mijn overwegingen voor jullie op een rijtje te zetten.

Nadat de gemeentesecretaris mij per brief op 23 april 2010 gemeld had, dat met goedvinden van de klokkenluider de brief op basis van de klokkenluidersregeling zou worden afgehandeld, had ik in formele zin geen bemoeienis meer met deze kwestie. Maar zo gemakkelijk wilde en wil ik er niet tegenaan kijken.

Ik heb in een schriftelijke reactie (gedateerd op 25 april 2010) de gemeentesecretaris laten weten dat - nu ik eenmaal kennis had van de vertrouwelijke e-mail - de situatie dat ik geen kennis had niet meer bestond. Ik vond wel - en dat heb ik ook aan de gemeentesecretaris gemeld - dat ik vanaf dat moment persoonlijk en als rekenkamer geen rol meer had in de procedure en dat het niet ordentelijk was en zeker niet in het belang van de klokkenluider om dwars door een procedure heen te gaan fietsen. Ik heb de gemeentesecretaris verder laten weten dat ik mij goed kon voorstellen dat de RKC later deze klokkenluidersbrief een onderzoek waard zou vinden. Daarnaast heb ik ook gemeld dat ik me voor een aantal zaken nog wel verantwoordelijk voelde. Dat waren er twee.

Allereerst vond ik het belangrijk dat de klokkenluider op een correcte manier zou worden behandeld. Ik heb de klokkenluider daarom laten weten dat hij mij altijd kon benaderen als zaken volgens hem verkeerd verliepen. In de tweede plaats voelde ik me verantwoordelijk voor het feit dat de raad *tijdig* eventueel *relevante* informatie uit de brief zou ontvangen. Dat vond ik een lastige afweging. Want wat is tijdig en wat is relevant? Alles "relevant" verklaren en tijdig interpreteren als "nu" past niet bij een terughoudende omgang met de gestarte klokkenluidersprocedure. Een zorgvuldige afweging was nodig. Na het zorgvuldig lezen van de brief was mijn conclusie dat er informatie in de brief stond die een nader onderzoek zeker rechtvaardigden. Er was echter geen informatie die een zodanig urgent belang voor de raad had, dat niet gewacht kon worden op de afwikkeling van de klokkenluidersprocedure.

Het enige waarvan ik vond dat ik er wel direct iets mee moest doen, was de stelling van de klokkenluider dat er onjuiste informatie in de jaarrekening 2009 stond. Vanuit mijn taak om samen met de andere leden van de rekenkamercommissie de raad op zorgvuldige wijze te adviseren over de jaarrekening, wilde ik enig beeld hebben van de houdbaarheid van die beschuldiging. Ik heb daarom met de accountant van de gemeente gesproken over de vraag of de positie van de gemeente bij de overname door de gemeente van de kredietverstrekking van de SNS bank aan Fortress wel zorgvuldig genoeg was beschreven in de jaarrekening. De

accountant vond niet dat de informatie onjuist was. Mede op basis van het gesprek zijn de risico's die daarbij werden gelopen echter wel duidelijker benoemd in het rapport van de accountant. De rekenkamercommissie heeft vervolgens in haar rapport nog expliciet naar die passage uit het accountantsrapport verwezen.

Op 23 februari 2011 meldde de klokkenluider zich bij mij via de mail. Hij riep mijn hulp in. Het leek er op dat de uitspraak van de VNG commissie die in hoger beroep had geadviseerd om de klokkenluidersbrief naar de raad te sturen, niet zou worden opgevolgd. Ik vond dat dit een reden was om in actie te komen. Maar op 25 februari kwam de volgende mail van de klokkenluider waarin stond dat het toch nog goed gekomen was en dat het college al op 1 februari 2011 besloten had om de brief naar de raad te sturen. Hij stelde voor om nu de gang van zaken af te wachten en ik heb gereageerd dat mij dat ook een goed idee leek.

Ik hoorde weer van de zaak toen Ben Nijman mij opbelde op 10 maart. Ben zei me dat hij een korte informatieve brief wilde schrijven over hoe ik had gehandeld nadat ik de klokken-luidersbrief had ontvangen. Op dat moment wist ik niet dat er een kredietaanvraag voor besluitvorming aan de raad was voorgelegd zonder dat de informatie van de klokkenluider aan de raad bekend was. Ik leefde gegeven de mail van de klokkenluider van 25 februari in de veronderstelling dat alles in orde was.

Als ik terugkijk op de gang van zaken sta ik nog steeds achter mijn beslissingen. Ik heb geprobeerd om zo zorgvuldig mogelijk om te gaan met de situatie waarmee ik werd geconfronteerd. Er is de afgelopen dagen door sommigen van jullie gevraagd waarom ik mijn kennis over de brief niet gedeeld heb met andere leden van de raad. Dat is een terechte vraag. Het formele antwoord is dat mij iets in vertrouwen was gemeld en dat in overleg met de gemeentesecretaris de procedure om dit af te handelen was vastgesteld en dat ik en andere raadsleden in die afwikkeling geen rol hadden. Maar er is ook een ander antwoord. Als raadslid kon je weinig beginnen met die kennis zonder de procedure en daarmee wellicht ook de belangen van de klokkenluider te beschadigen. Het delen van de kennis met een ander raadslid zou dus alleen een belasting zijn waar de ander niets mee kon.

Ik had in deze procedure geen formele rol en was dus ook niet in formele zin een vertrouwenspersoon. Toch heb ik doordat het zo gelopen is wel enige ervaring opgedaan in de combinatie raadslid en vertrouwenspersoon. Deze ervaring heeft mij gesterkt in mijn opvatting dat het niet verstandig is als een raadslid de rol van vertrouwenspersoon voor de ambtelijke organisatie speelt. Als raadslid heb je de neiging om zaken die je als vertrouwenspersoon geheim moet houden, openbaar te maken. Die spagaat maakt het lastig om de rol op een zorgvuldige wijze invulling te geven. Ik zou er ook geen voorstander van zijn om de rekenkamercommissie een sterkere rol in dit soort zaken te geven. Het uitgangspunt moet blijven dat het college verantwoordelijk is voor de informatie die aan de raad wordt verschaft en daarbij past een *interne* klokkenluidersregeling. Wat ik me wel zou kunnen voorstellen is dat de raad gegeven deze ervaring nog eens de regeling heroverweegt. Het lijkt me in ieder geval goed als er een wat ruimere formulering wordt gekozen voor de "misstand" die in artikel 1 wordt omschreven. Het mag niet zo zijn dat in de definitie van de misstand een reden wordt gezien om niet zorgvuldig de stelling van de klokkenluider inhoudelijk te onderzoeken. Daarnaast is het ook geen goede zaak als de eis van

vertrouwelijkheid een argument wordt om de zaak onder de pet te houden. Vertrouwelijkheid is vooral gericht op bescherming van de klokkenluider. Vanuit dat perspectief zou het een idee kunnen zijn om een artikel toe te voegen waarin geregeld wordt dat het college, als een klokkenluider openbaarmaking verlangt, daarover een standpunt moet formuleren.

Hierbij wilde ik het maar laten voor dit moment. Maar als één van jullie nog vragen heeft, ben ik natuurlijk bereid om die te beantwoorden.

Met vriendelijke groet,
Jan de Ridder.